

СЕКЦІЯ 4. РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В СЕЛІ КОЗАЦЬКЕ ЗВЕНИГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

професор кафедри сталого природокористування
Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління
м. Київ, Україна

Басюк С. А.
член правління промислової організації «КолоОбіт»
м. Черкаси, Україна

Забезпечення стабільного економічного поступу Черкаського регіону вимагає визначення довгострокових цілей, пріоритетів розвитку, передбачення шляхів активного інтегрування у загальнодержавні суспільно-економічні процеси. Це вимагає нових підходів у реалізації регіональної політики, створення умов для забезпечення самоодстатності області та її територій за умов забезпечення збалансованого розвитку. Враховуючи стратегічні плани розвитку регіону, екологічний туризм може стати невід'ємною складовою у збалансованому розвитку туристичного напрямку в економіці Черкащини, посилюючи в собі усі ключові сегменти (екологічний, економічний та соціальний). Важливу роль в цьому відіграють природно-заповідні території та об'єкти Черкаської області.

Із розвитком науки і техніки, неспинного збільшення антропогенного навантаження на довкілля зростає роль і значення природно-заповідних територій та об'єктів, які, насамперед, є основою екологічної мережі, формування якої спрямоване на забезпечення екологічної рівноваги регіону та України в цілому. Роль природно-заповідного фонду в житті біосфери та суспільства надзвичайно важлива та багатогранна, що зумовлює необхідність активізації наукових досліджень за відповідними тематиками, розширення напрямів роботи і створення нових наукових шкіл, науково-дослідницьких груп для вивчення важливих теоретико-методологічних і практичних аспектів рекреаційної діяльності на сільських територіях, зокрема екологічної складової туризму. На державному рівні докорінно переглянуто ставлення й до туристичної галузі. Туризм проголошено одним із пріоритетних напрямків розвитку національної економіки. Туризм істотно впливає на такі сектори економіки, як транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів широкого вжитку та інше, стимулює їх розвиток, сприяє змінненню позитивного іміджу області на території країни та за кордоном. Пріоритетним серед напрямів збалансованого використання туристично-рекреаційних територій для підтримки та розвитку має стати саме екологічний туризм, фактори сприяння якому й розглядаються на прикладі Козацького парку, що знаходиться на Черкащині (територія села Козацьке Звенигородського району).

Черкаська область розташована на Східноєвропейській рівнині, у басейні середньої течії Дніпра. Клімат регіону помірно континентальний. Зима м'яка, з частими відлигами. Літо тепле, в окремі роки спекотне, західні вітри приносять опади. Середня температура найбільш холодного місяця січня – 5,9 °С. Середня температура влітку складає + 19 °С.

Важливе місце в економічному та соціальному розвитку області відводиться сфері оздоровлення, туризму та відпочинку. Багаті природні ресурси, значний історико-культурний потенціал, високий рівень розвитку інфраструктури туризму створюють можливість для всебічного задоволення пізнавальних і рекреаційних потреб туристів. Унікальне поєднання сучасності та минулого, реальності й легенди давнини створюють численні історично-культурні пам'ятки на тлі чарівної природи.

Село Козацьке за територіально-адміністративним устроєм України відноситься до Звенигородського району, Черкаської області. Від Києва – 200 км, від Черкас – 100. Розташоване трохи осторонь від траси Черкаси – Умань, між – Шполого та Звенигородсько. Площа – 627,83 га. На 1 січня 2007 р. (згідно перепису населення) чисельність населення – 1569 осіб. Дворів-837. Середня висота над рівнем моря – 176 м. Село відоме з початку XVIII століття. Воно належало Григорію Потьомкіну. Згодом він подарував частину земель пану В. В. Єнгельгарду, як придане для його дочки Варвари, що згодом вийшла заміж за князя С. Ф. Голиціна. Останнім нащадком Голициних по чоловічій лінії в Козацькому був Іринорій Голицин, який у 1829 р. продав значну частину маєтку І. І. Фундуклею. З 1872 р. маєток перейшов до дочки померлого на той час Іринорія Голиціна – Варвари. Згодом вона вийшла заміж за барона Врангеля. Вже за господарювання княгині Куракіної Тетяни Георгівни в селі побудовано цілу низку житлових будинків для працьовитих маєтку. Зараз залишилися лише будинок управителя, збудований у поєднанні архітектури класицизму та народної архітектури, будинок канцелярії, збудований у невідомому стилі та деякі інші господарські споруди. У маєтку був створений домашній театр. З осені 1797 по 1801 рік відомий російський байкер Іван Крилов навчав у Козацькому дітей Голиціна й ставив домашні спектаклі. Та ніни про Козацьке небагато відомо навіть жителям сусідніх райцентрів. Поблизу села виявлено поселення трипільської культури [1].

Козацьке – село, розташоване за 20 км від районного центру та за 15 км від залізничної станції Богачово. У центрі села знаходиться будинок Кульгури, побудований в 1971 р., бібліотека, в. БК працює фольклорно-етнографічний ансамбль. Є 2-х поверхова Козацька загальноосвітня школа І-ІІІ ст. Правильно погтовне відділення, ошадкаса. На території села для зручності обслуговування тварин населення є Козацька ветеринарна, яка також обслуговує навколишні селі. Навколо села знаходяться ліси державного лісового фонду, а в самому селі є 2-х поверхова будівля Козацького лісництва. В селі знаходиться Козацьке СПТУ-37 імені 20-го танкового Звенигородського корпусу, де навчається 186 учнів на І-ІІІ курсах по спеціальності тракторист-машиніст широкого профілю, пасічники, бухгалтер. На території училища два 5-ти поверхові туртожитки, їдальня, спортивний корт'є. При Козацькій загальноосвітній школі діє Козацька республіка.

Перлиною на мапі Черкащини є Козацький парк, що на сьогодні має статус парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення. Дендропарк у Козацькому закладений наприкінці XVIII століття поляком архітектором-будівельником Новошацьким. Невдовзі було збудовано двоповерховий панський маєток, насаджено новий парк (раніше його називали друтою «Софіївкою»). Саме установа дендропарку Національної Академії Наук «Софіївка» у м. Умань мала стати основним науковим розробником документації та дослідницькою установою по реконструкції Козацького парку у с. Козацьке. Козацький парк, розташований в межах території села Козацьке, потребує наукової екологічної оцінки, тобто оцінки рекреаційних ресурсів. Суттєвим фактором для розвитку екологічного туризму є попит туристичний – вимога на туристичні послуги з боку населення, підтверджена його швидкопроможністю [2, с. 230-231, 250]. Серед привабливих факторів для екологічного туризму в Козацькому може стати й оздоровлювальна мотивація, і хоча на сьогодні не